

מולין יקדין ויהושע נפלאים מלוקט
מדברות קדשו ותורתו של
רבי דוד חי אביהצירא שליט"א



מִי־הָתָא חֲזָה־תָא

חֲזָה־תָא דְאֲזִי־תָא
יסוד חדש ונפלא על הפרשה

לימוד זכות על כל יהודי באשר הוא-מקרבת הגאולה

אליו.
הרי לנו דוגמא כיצד אפשר להסתכל
בהיבט שונה על מעשי האדם.
ואף אנו המצפים לגאולה וישועה שומה
עלינו להתאמץ ככל האפשר ללמוד זכות על
כל יהודי באשר הוא, וכך נזכה לביאת משיח
צדקנו במהרה בימינו אמן נצח סלה ועד.

עד כמה היתה עבודת לימוד זכות אצל
צדיקי הדור יש ללמוד מהמסופר על **רבי לוי
יצחק מברדיטשוב ע"ה** שהלך עם תלמידיו,
וראו עגלון המושח ומשמן את גלגלי
העגלה בעת התפילה, ביקשו לגעור בו, ענה
לעומתם הרה"ק, הביטו וראו עד כמה גדלה
עבודתו של העגלון, אף בעת שמושח את
גלגלי העגלה זוכר הוא מהקב"ה ומתפלל

כפי מעלת האדם כך הוא מלמד זכות
אפילו על הפחותים שבישראל, כמו שאמר
הרה"ק **רבי גדליה מליניץ ע"ה** בשם רבו
המוכיח **מאניפולי ע"ה**, כי צדיק קטן בכוחו
ללמד זכות על רשע קטן, וצדיק גדול מלמד
זכות אפילו על רשע גדול, ומשיח ילמד זכות
אפילו על רשעים גמורים, ועל ידי כן יחזירם
בתשובה ותבוא הגאולה.

מִילְתָא דְפִלְיָא

מדוע תבע ה"ז את חמיו הב"ח לדין תורה

בהמה. לאחר כמה שעות הוזמן הב"ח לדין תורה כשהתובע הינו
חתנו חביבו ה"ז, כשטענתו בפיו הנה חמי הבטיח לי מנת בשר
והיום הביא לי רק ריאות. בשמוע בית הדין את הצדדים, פסקו
כי גם מנת ריאה לבשר תיחשב, ומשכך נמצא כי עמד הב"ח ע"ה
בתנאו וזכאי הוא בדין תורה.

כששאלוהו מה ראה לתבוע את חמיו, הלא ודאי לא על
מנת הבשר תפארתו של ה"ז הקדוש, אשר היה מופשט מכל
גשמיות כשכל כולו דבוק בתורה ועבודת ה'. סיפר להם ה"ז,
היום משהביא לי חותני את הריאה לא היה עימי כוחי הרגיל
והפסדתי רבע שעה בנמנום קל, ובשמים נעשה קיטרוג על חמי
הב"ח שבגינו חסרה רבע שעה מלימוד התורה. לפיכך תבעתי
את חותני לדין תורה ביודעי כי בבית דין שלמטה יפסקו שגם
ריאה נחשבת לבשר, וכשבבית דין שלמטה פוסקים כך, אזי גם
מן השמים יפסקו כך וממילא אין על הב"ח שום טענה ומענה,
ויוסר הקיטרוג ממנו. הרי לנו שוב כי כמשפט הנפסק בבית דין
שלמטה מסכימים עימם מן השמים.

הבטחה שהקב"ה יסכים עם פסק בית דין שלמטה
והוא שהתורה באה ללמדנו באמרה **כי המשפט לאלקים הוא**,
כפי שכתב **הרמב"ן** בפרשת שופטים (להלן י"ט): שלא יתן
ה' השופטים הצדיקים העומדים לפניו לשפוך דם נקי וכו'.
והנה כל זה מעלה גדולה בשופטי ישראל, וההבטחה שהקב"ה
מסכים על ידם ועמם בדבר המשפט. וזה טעם 'ועמדו שני
האנשים אשר להם הריב לפני ה' (שם פסוק יז), כי לפני ה' הם
עומדים בבואם לפני הכהנים והשופטים, והוא ינחם בדרך אמת.

**לא תכירו פנים במשפט כקטן כגדל תשמעון לא תגורו מפני איש
כי המשפט לאלקים הוא וגו' (א יז).**

כתב **הרמב"ן** לבאר את שאמרה תורה 'כי המשפט לאלקים
הוא', כי לא לאדם תשפטו כי אם לה' וכו', ואם תגורו ותעשו
חמס הנה חטאתם לה' כי מעלתם בשליחותו, עכ"ל.

ויש להוסיף ולבאר, כי בשעה שאדם עומד למשפט בעולם
הזה הרי הוא עומד למשפט גם בעולם העליון, ובזה ניכר מעלת
משפטי התורה על פני משפטי האומות, כי היוצא זכאי במשפטי
האומות עלול לצאת חייב בדינו בעולם העליון, ואילו היוצא
זכאי בדין תורה הרי הוא זכאי גם במשפטו בעולם העליון. רמז
לכך כתב **האלישיך הקדוש ע"ה** בלשון הפסוק (תהלים י"ט)
'משפטי ה' אמת צדקו יחדיו', האמת המיוחדת במשפטי ה' היא,
כי בכך צדקו יחד גם הדין בעולם הזה וגם הדין בעולם העליון,
והזוכה בדין תורה למטה יוצא זכאי גם למעלה, ואין חשש שמא
לאחר שזכה בדינו בעולם הזה יפסיד בדין בעולם העליון.

עדות מופלאה לכך נחזה בדברי **מרן החזון איש ע"ה**, כשרצה
ללמד מה כוחה של כל דקה ללימוד תורה, ומהו כח הפסק שנתן
הקב"ה לבית דין שלמטה, עד שבשמים פוסקים כפי שפסקו
תלמידי החכמים בעולם הזה, וכך סיפר: **ה"ז ע"ה** היה חתנו
של **הב"ח ע"ה**, והב"ח התנה עמו שיתן לו מנת בשר בכל יום
תמורת שה"ז יקפיד שישן לכל הפחות שעה בלילה, יען שמע
הב"ח על חתנו שאינו נותן תנומה לעפעפיו וחשש לשלומו.
ביום מן הימים חסרה הפרוטה בבית הב"ח ולא היה בידו לספק
לחתנו מנת בשר כבכל יום, ועל כן שלח לו אותו היום ריאה של

ברזא דאח"ד רמזים נפלאים על סדר הפרשה

תכלית הגלות לתקן הנשמות שקומטו בלא עת

פניו כי ירא מהביט אל האלקים' ופירש **בתפארת שלמה** (חיי שרה ד"ה ויקם): כלל גדול במעלות הצדיקים המתהלכים לפני אלהים בתמים, אף אם חלילה באה אליהם מדת הדין לאיזה יחיד או רבים ח"ו לא יתנו לבם להתבונן מהות הצרה ההיא ר"ל, ולא יפול לבבם להקשות מדוע עשה ה' ככה לארץ הזאת, כי לבם נכון ובטוח בד' כי 'צדיק וישר הוא אל אמונה ואין עול' (דברים לב ד), ונהפוך הוא כי מפי עליון לא יצאו הרעות רק כולם מכוונים לטובה. ולכך כאשר ראה משה רבינו ע"ה מראה הסנה המורה על הגלות, לא רצה להתבונן מה זה ועל מה זה, אך 'ויסתר פניו כי ירא מהביט' ומלהסתכל אל בחינת האלקים והדינים פן יקשה בעיניו על ככה.

בקשתנו שנראה את החסדים מגולים לעינינו

כה איתא **באמרי נועם** (בא ד"ה א"י בא) ונביאו בלשונו: פירשתי בתפלת ר' נחוניא, 'אנא בכח גדולת ימינך תתיר צרורה', היינו, כי כתיב (איכה ג לח) 'מפי עֲלִיּוֹן לֹא תֵצֵא הָרְעוֹת', וכל הדינים הם מלאים חסדים במקורם ובפנימיותם, רק בהתגלות לעיני בשר נראה כאילו הם דינים ח"ו. אך אנו מבקשים כי אין בנו כח לסבול הדינים, ועל כן 'הראנו ד' חסדך' (תהלים פה ח), שגם לעינינו יהיה מלא חסדים בלי שום תערובת דין כלל. וזהו 'אנא בכח גדולת ימינך', היינו, שכל הענינים שהם בכח וגבורה, ובפנימיות שלהם הם בבחינת ימין שהוא חסד, ואף שלעינינו יתראה שהם קצת בחינת דין, עם כל זה צרור וצפון בתוכו כח החסד שהוא כולו טוב. ואך אנו מבקשים 'תתיר צרורה', שתפתח הצרור בתוכו שהם החסדים, שגם לעיני בשר יראה שהוא הכל בחסד.

ואף אנו נבקש ונתחנן, אמת נכון שהכל לטובה ואנו מאמינים בני מאמינים, אך אנו אין בנו לסבול ולכן מתחננים אנו 'הראנו ה' חסדך' וכנ"ל וכבקשתו של דוד המלך: היות וכאשר 'הסתרת פניך הייתי נבהל' אף שמאמין אני שבכל ההסתרת פנים הינך שם והכל לטובה אך 'אל תסתר פניך ממני' שאזכה לראות את החסדים מגולים. כן יזכנו ה' יתברך ברחמי בקרוב לראות בעיני בשר חסדיו המרובים.

גם מידת הגבורה - חסד הוא ובאור המאיר (וירא ד"ה בפסוק ויקומו) ביאר בדרך זו את הנאמר בתהלים (ק"ז ב) 'כי גבר עלינו חסדו', וכה דיבר בקדשו: אפילו בדבר הנראה כמו גבורה מאתו יתברך, עם כל זה יאמין האדם שבודאי זה גופא חסדיו יתברך, וכך גזרה חכמתו יתברך לטובותיו ולעניניו הצריכים לפעול עמו במדה כזה, והכתוב (ירמיה ל ז) רומז כזה 'ועת צרה היא ליעקב וממנו יושע', כלומר, מבחינת הצרה עצמו משם מגיע ישועה. אמנם אדם המלוכב בגוף עכור, אין נפשו יודעת מהטובה המלוכב בצרה עצמה, ודוד המלך עליו השלום לרוב בהירותו ועוצם הכרתו במדותיו יתברך, אמר אפילו בדבר הנראה לכאורה שהוא יתברך מתנהג עם בריותיו במדת הגבורה, וזהו 'כי גבר עלינו חסדו' - אפילו במדות הגבורה, עם כל זה 'עלינו' הוא בוודאי 'חסדו', רחמנותו העודפת על עם בני ישראל כרחמי אב העודפות על בניו, כי הדין אינו הולך בעצמו בלתי הרחמים, עכ"ל.

מטרת ההסתר להטיבנו באחריתנו וצריך איש ישראל להכניס בקרבו דברים אלו ולעורר בקרבו ירושת אבותינו, וידע נאמנה שכל אלו ההסתרות המניעות וצער עול הגלות, הכל למען הטיבנו באחריתנו, וכך כתב **הבאר מים חיים זי"ע** על הפסוק 'אסתירה פני מהם אראה מה אחריתם', וכתב שאף שלפעמים צריך להסתיר עצמו כנאמר 'אסתירה פני מהם' אבל כל זאת בשביל ש'אראה מה אחריתם' כי על ידי זה ודאי יהיה להם אחרית טובה כפולה ומכופלת. והענין הוא כמו שאמר הדברי חיים זלה"ה שתכלית כל הצרות והיסורין הם להסיר בדיל וזוהמת העבירות, ותכלית הגלות הוא להסיר מהם כל סיג ופגם ולזקקם שבעתים והכל לטובה.

אין לנו לחקור ולהבין מדוע עשה דבר הנראה כלא טוב

ועוד זאת צריך לידע שאין אתנו יודע עד מה ואין בכוחנו לדעת ולהבין על מה עשה ה' ככה, ואף משה רבינו אשר ידעו ה' פנים אל פנים והגיעה למעלה הגדולה ביותר שיכול בר אנוש להעפיל אליה, בכל זאת נאמר בו 'ויסתר משה

מפי עֲלִיּוֹן לֹא תֵצֵא הָרְעוֹת (מגילת איכה ג, לח).

מעט מזער בטובת הגלות גילה לנו סודות נסתרים בספר הקדוש **גלי רזיא** (כ. והובא בילקוט ראובני ערך מצרים אות ב) על הפסוק (בראשית טו, יג) 'דַּע תֵּדַע כִּי יִגְרַהּ יְהוָה זָרְעָךָ', וכתב שדבר זה יראה קשה והעולם תמהים על דא, ויש בו סודות נוראים והקב"ה הגיד כל אלו הסודות לאברהם בין הבתרים ולכן שתק אברהם ולא עשה תפלה בשביל גלות מצרים ולא אמר מיד, בשביל שידע שאותו גלות לטובתם של ישראל ולהצלות נפשם מיד סטרא אחרא שהיו בידו תפוסים מקדמת דנא כי כל הנפשות שנולדו מיעקב עד שעמדו בהר סיני כולם היו נשמות תתקע"ד דורות שקומטו בלא עת, והוצרכו להתגלגל בתוך מצרים ולהתעסק בלבנים כדי שיתלבנו ויחזרו למקורם הראשון ועל כן נתגלגלו במדבר ארבעים שנה עד שתמו כל אותם שנולדו במצרים ואותם שעלו לארץ ישראל שהיו בני ק' שנה זכו לעלות בשביל שהיו נפשות חדשות.

ובהיות שהקדוש ברוך הוא חפץ שלא יאבד שום נפש מישראל, סיבה שהם זרעו של אברהם, קודם כל ירצה שיטהרו ויתלבנו אותם שקומטו בלא עת בשביל חטאם ושיחזרו למקורם הראשון ובניהם שיעלו וירשו את הארץ. עכ"ל. ומחמת כן אף שעל סדום ועמורה התפלל להצילם בכל זאת כאשר ראה אברהם כי ישתעבדו בניו בגלות לא ביקש על כך מאומה, כי ראה שהוא אך ורק לטובתם.

גם כאשר נראה 'אלקים' - בחינת הדין, הרי הוא ה' - מידת הרחמים

ועל דבר זה רבו כמו רבו הפסוקים שרמזו בהם רבותינו הקדושים ולימדונו שבכל דבר הן הדין והן הרחמים חסד עצום טמון בתוכו. וכנאמר (דברים ד לה) 'אתה הראית לדעת כי ה' הוא האלהים', וכן כתוב (שם פסוק לט) 'וידעת היום והשבות אל לבבך כי ה' הוא האלהים' וכן בהרבה פסוקים בתנ"ך נאמר לשון זה - ה' הוא האלקים', ללמדנו שגם כאשר נראה 'אלוקים' - מידת הדין, אבל צריך לידע כי ה' - מידת הרחמים, 'הוא האלקים' - הוא מה שנראה לנו כמידת הדין.

כל צדיק יש לו דרך מיוחדת בה הוא מנהיג את תלמידיו ושומעי לקחו

חיים מיד נתעורר ליבו לאהבת השם ויראתו, שהרי על משה אמרה תורה (שמות לד כט) 'כי קרן עור פניו' ולא היה צריך לדבר דברי כיבושין כדי לעורר ולהוכיח את העם, ולכן תמה הפסוק 'אלה הדברים אשר דיבר משה אל כל ישראל' ופרש"י שאמר להם דברי תוכחה, ומדוע היה צריך לזה לדבר בפניהם וכי לא היה די בהבטת פניו? ולכן מתרץ הפסוק ואומר 'במדבר בערבה מול סוף וגו' וכפרש"י שכאן מנה כל המקומות שהכעיסו לפניו. ובה יובן שכיין שבני ישראל שהם המקבלים ממשה רבנו היו במדרגה פחותה באלו המקומות עד שלא הספיק להם ראיית פני משה רבנו ע"ה, לכן היה צריך משה לרדת ממדרגתו ולהשפיע עליהם בבחינת הדיבור, וע"י דיבוריו קיבלו עליהם עול מלכותו יתברך ושב אליו בלבם שלם.

ודבוקה תמיד באור אין סוף ברטט ופחד ויראה גדולה הוא נותן דרך תשובה לכל הרואה זיו פניו כפני אלוקים. אך הדבר תלוי כפי כח ומעלת המקבלים, כי פעמים גם הצדיק אשר הוא במעלה גדולה אשר בהבטת פניו הקדושים די כדי להתעורר ליראת ועבודת השי"ת, מכל מקום אם תלמידיו אינם ראויים לזה כפי עבודתם אזי הצדיק יורד ממדרגתו כדי להשפיע עליהם בדיבור או במעשה. בהקדם דברים אלו יבואר הפסוק בריש ספר דברים (א א) 'אלה הדברים אשר דיבר משה אל כל ישראל בעבר הירדן במדבר בערבה מול סוף בין פארן ובין תפל ולבן וחצרת ודי זהב', וברש"י מחז"ל שכאן מנה כל המקומות שהכעיסוהו. כי הנה משה רבנו ע"ה היה בודאי בבחינה העליונה שכל מי שראה פניו מאירים ודבקים באור פני מלך

אלה הדברים אשר דיבר משה אל כל ישראל בעבר הירדן במדבר בערבה מול סוף בין פארן ובין תפל ולבן וחצרת ודי זהב (א, א). בספר תולדות אדם (דברים) כתב שהנה מצינו בין הצדיקים עובדי השי"ת שכל אחד יש לו דרך מיוחדת בה הוא מנהיג את תלמידיו ושומעי לקחו, ואשר על ידה מראה כוחו להשיב את נשמות ישראל ולקרבם לאביהם שבשמים. יש צדיק שהוא בעל מעשה גדול שע"י מעשיו הטהורים והנשגבים למדים ממנו כיצד לנהוג, ויש אשר הוא בבחינה למעלה מזו שעל ידי כח דיבורו בלבד הוא מכניס יראה בלבבות ישראל ובחן שפתיו הקדושים יעורר רוח חדשה ולב נכון בכל השומע אמרי פי, ואינו צריך להראות ולגלות מעשיו בפני כל כדי שילמדו ממנו כי בכח פיו דיו, ויש אשר הוא בבחינה הגבוהה ביותר שבכח מחשבתו הקשורה בהשי"ת

בכוח התאספות והתאגדות בני ישראל כאיש אחד נזכה לגאולה העתידה באחרית הימים

מעלת עבודת הציבור על עבודת הצדיקים

וכשמתאחדים בני ישראל לעבוד את ה' כאיש אחד, עבודתם חשובה ורצויה במרום יותר מעבודתם של יחידים, ואפילו אם עבודת היחידים היא במדרגה נעלה ומרוממת מעבודת הציבור, מכל מקום חשיבות יתירה נודעת לעבודת הציבור, ועבודת ה' בציבור מעוררת השפעה מאת הקב"ה בעצמו לא על ידי אמצעי, ועל ידי זה זוכים לברכה שלימה הן בהשפעת הטוב והן בשמירה מכל רע, אבל עבודת ה' של יחידים אינה מעוררת אלא השפעה על ידי מלאך טוב, וכוח המלאך הרי הוא מוגבל ואין בו שלימות, ואין בכוחו כי אם להציל מרעה אבל לא להשפיע טובה וברכה. וכן מצינו אצל משה רבינו ע"ה שידע את ההבדל בין השפעה באמצעות מלאך לבין השפעה מאיתו יתברך, ולכן ביקש שתהיה הנהגת בני ישראל מאת ה' דוקא, וגם כשנאמר לו (שמות לג ב) 'ושלחתי מלאך לפניך', סירב משה ואמר שאינו חפץ בכך, וביקש רק את קרבתו וליווי של בורא עולם, כמו שאמר דוד המלך ע"ה (תהלים עג כח) 'ואני קרבת אלקים לי טוב', כי רק אם תהיה ההשפעה מאיתו יתברך בלי שום אמצעי אזי יזכו לשלימות הן בשפע טובה והן בשמירה מרע.

יחידו, 'המלכים' הם בני ישראל, וזהו 'כי הנה המלכים נועדו' כאשר בני ישראל נועדים יחד, אזי 'עברו יחידו' הקב"ה מעביר כל עונותיהם, 'המה ראו כן תמהו' כי עתידים כל באי עולם לתמוה על כך, איך שמעביר ה' על כל פשעיהם, ולא זו בלבד אלא שהוא מוסיף להשפיע עליהם רוב טובה. כן יהי רצון מלפני אבינו שבשמים שנשכיל להתאחד כולנו כל איש מישראל כאיש אחד בלב אחד, וכך נזכה לישועה והצלחה בכל העניינים שבגשמיות וברוחניות, כפי שראינו זה עתה כי כמעט ואין דבר שלא ניתן להשיג באמצעות האחדות.

אהבה ואחוה בין החסידים

זהו אפוא הטעם שכל כך הייתה חשובה אהבת ישראל בכל הדורות, ומלפנים היתה אהבה מרובה שרויה בין קהל החסידים, כמו שאמר הרה"ק מקאצק ע"ה שבעל הקדושת לוי ע"ה פתח את היכל האהבה בפני החסידים, והיתה אהבה נפלאה שרויה ביניהם, אבל בדור שלאחריו ראו צדיקים שהיתה האהבה יורדת לדברים שפלים ונמוכים, והיו הרשעים משתמשים באהבה לדברים שאינם ראויים, ולפיכך נעלו את שער האהבה ונתמעטה האהבה גם בין החסידים.

השיבנו ה' אליה ונשובה חדש ימינו כקדם (מגילת איכה ה, כא). דרש הרה"ק רבי שלום מבעלזא ע"ה במה שאומרים האשכנזים לאחר קריאת התורה בשני וחמישי 'אחינו כל בית ישראל הנתונים בצרה ובשביה וכו' המקום ירחם עליהם וכו', ולכאורה היה מן הראוי שיאמר בתחילתו 'יהי רצון מלפני אבינו שבשמים כמו כל אותם הבקשות שקודמים לו 'יהי רצון מלפני אבינו שבשמים לכוון את בית חיינו' וכן על זה הדרך. אלא אומר הרה"ק רבי שלום ע"ה כי כשבני ישראל מתאחדים להתפלל על צרת אחיהם, נעשה עת רצון וממילא בזה שאומרים 'אחינו כל בית ישראל' הרי זה כאומרים 'יהי רצון'. כשמתעורר עת רצון בוודאי מתגדל הכח להחיש ישועה וגאולה לכלל ישראל בכוח האחדות, כמו שאמר הרה"ק רבי ישראל מרוזין ע"ה על הכתוב (בראשית מט א) 'האספו ואגידה לכם את אשר יקרא אתכם באחרית הימים', שבכוח התאספות והתאגדות בני ישראל כאיש אחד נזכה לגאולה העתידה באחרית הימים.

מחילת עוונות והשפעות טובות בזכות האחדות

ובשעה שכלל ישראל מאוחדים כאיש אחד עוונותיהם נמחלים, כמו שפירש הרה"ק בעל אור לשמים ע"ה (ריש ויגש) לשון הכתוב (תהלים מח ו-ו) 'כי הנה המלכים נועדו עברו